

ИНТЕЛЛЕКТУАЛ МУЛК ОБЪЕКТЛАРИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ МАСАЛАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 12 октябрь куни интеллектуал мулк объектларини муҳофаза қилиш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирлари юзасидан йиғилиш ўтказди.

Илм-фан ва инновацияни ривожлантириш, бу соҳадаги ютуқларни юқори қўшилган қийматли маҳсулотга айлантиришда интеллектуал мулкнинг ишончли ҳимоясини таъминлаш жуда муҳим. Дунёда товарларнинг бренд қиймати юқори ҳисобланади. Интеллектуал мулк Европада ялпи ички маҳсулотнинг 45 фоизини, Хитойда 12, Россияда 7 фоизни ташкил этади.

Афсуски, мамлакатимиз бу борада дунё бозоридан узоқлашиб кетди. На тегишли идоралар ва на ҳудуд раҳбарлари интеллектуал мулк масаласига эътибор берди. Шу сабабли ихтирочи олим ва ижодкорларимиз хорижда қийин кетди. Илмий институтларимиз инновациялар, тармоқлар эса харидорлар ишланма ва брендлар яратадиган оғлини йўқ.

Бўлган тақдирда ҳам аксарият ихтиролар, фойдали моделлар, санот-намуналари бўйича мурожаатлар илмий ишни тезроқ рўйхатдан ўтказиб олиш мақсадида қилинмоқда. Бу борадаги талаблар ҳам эскириб қолган.

Йиғилишда соҳага оид қонунчиликни такомиллаштириб, интеллектуал мулк ҳимоясини кучайтириш, ҳар бир идора ва тармоққа илмий ютуқларни олиб кириш масалалари муҳокама қилинди.

Адлия вазирлиги ва Интеллектуал мулк агентлигига барча идоралар ва ҳудудлар, олий ўқув юртлири, илмий-тадқиқот муассасалари билан кенг муҳокама қилиб, соҳани ривожлантиришга қаратилган уч йиллик дастур ишлаб чиқиш вазифаси кўйилди. Интеллектуал мулк яратувчиларини рағбатлантириш, патент эгаларини мукофотлаш каби имтиёзлар тизимини жорий қилиш зарурлиги таъкидланди.

Мамлакатимизда йилга 4 минг 500 атрофида интеллектуал мулк объекти, жумладан, 2 мингдан зиёд товар белгилари рўйхатдан ўтказилди. Мисол учун, Навоий кон-металлургия комбинати сўнги ўн йилда 35 та ихтирони рўйхатдан ўтказиб, уларнинг 16 тасидан 400 миллиард сўмдан ортиқ иқтисодий самара кўрган. Бу ишланмаларни бошқа давлат-

ларнинг олтин қазини корхоналарига сотиш бўйича музокаралар олиб боришмоқда.

Лекин бундай ихтиролар хорижда рўйхатдан ўтказиб келинмоқда. Чунки юртимизда қийматни баҳолаш тизими амалда ишламаяпти. Бунинг оқибатида кўплаб ишланмалар тижоратлаштирилмай қолиб кетмоқда. Шу боис Бутунжаҳон интеллектуал мулк ташкилоти мутахассислари билан баҳоловчилар тайёрлаш тизимини йўлга қўйиш муҳимлиги таъкидланди.

Келгуси йил биринчи чорақда санот мулки патентлари платформасини яратиб, унга санот тармоқларидаги интеллектуал мулк объектларини жойлаштириб бориш, вилоятлардаги корхоналар ва олий ўқув юртлирининг интеллектуал мулк объектлари базасини яратиш бўйича топшириқлар берилди.

Ўтган йили 400 га яқин ихтиро, 110 та фойдали модел, 170 та санот-намуна, 36 та селекция ютуғи рўйхатга олинган бўлса-да, атиги 43 та илмий ишланма тижоратлаштирилган ҳолос. Шу боис бундай илмий ютуқларнинг "электрон ярмаркаси"ни ташкил этиш лозимлиги таъкидланди.

— Патент эгаларини тадбиркорлар билан боғлаш керак, — деди Президент.

Давлатимиз раҳбари маҳаллий товар белгиларини халқаро рўйхатдан ўтказиш масаласига алоҳида эътибор қаратди.

Бугунги кунда мамлакатимиз санотининг бор-йўғи 72 та товар белгиси халқаро рўйхатдан ўтказилган. Лекин бу жуда кам. Аслида эса имкониятлар талайгина.

Масалан, Чуст пичоғи, Самарқанд нони, Маргилон адреси, Шеробод анори, Олтиариқ ва Паркент узуми, Хоразм қовуни, Сурхондарё хурмоси каби машҳур брендларни ҳудудий мансублиги бўйича рўйхатдан ўтказиб, халқаро бозорда фаол тарғиб қилиш мумкин.

Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлигига маҳаллий брендларнинг халқаро рўйхатдан ўтишини кўпайтириш, уларнинг халқаро

бозорга чиқишини кўллаб-қувватлаш бўйича кўрсатмалар берилди.

Юридик университет ҳамда жойлардаги ҳуқуқшунослик факультетларида тадбиркорлар учун интеллектуал мулкни яратиш ва ҳимоя қилиш бўйича ўқувлар ташкил этилиши белгиланди.

Тадбиркорлар маҳсулотларини брендга айлантириш дастури ва электрон майдончасини ишлаб чиқиш, ҳудудларда брендлар ярмаркаси ўтказиш зарурлиги қайд этилди.

— Жаҳон бозорига чиқаётган маҳсулотларимизда Ўзбекистон овози жаранглаши керак, бренди бўлсагина маҳсулотларимиз ташқи бозорларда мустақам ўрин эгаллай олади, — дея таъкидлади Шавкат Мирзиёев.

Айрим тадбиркорлар халқаро брендлар билан бир хил номни рўйхатдан ўтказиб олгани сабабли хорижий инвестиция келишига тўсиқ бўлаётгани кўрсатиб ўтилиб, бундай ҳолатларни тартибга солиш юзасидан кўрсатма берилди.

Яна бир муаммо — юртимизда санъат ва адабиёт асарларидан муаллифнинг розилигисиз фойдаланиш, ундан даромад олиш ҳолатлари кенг тарқалган.

Мисол учун, Ўзбекистонда рўйхатдан ўтиб, ойлик тўлов ундирадиган онлайн кинотеатрларда 30 мингдан ортиқ кино, сериал, кўшиқ, мультфильмлар жойлаштирилган бўлишига қарамаддан, бундан муаллифлар моддий манфаат кўрмайдди.

Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги, Интеллектуал мулк агентлигига мамлакатимизда рўйхатга олинган кўнгилочар сайтлар, радио ва телеканалларни ўрганиб, муаллифлар манфаатларини таъминлаш вазифаси кўйилди.

— Интеллектуал мулк ҳимоясини мустақамлаш олоқ, бу ҳам Учинчи Ренессансга ишончли пойдевор бўлади, — деди Президент.

Йиғилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан мутасадди раҳбарлар ахборот берди.

ЎЗА

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ТОЖИКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИ САЙЛОВДА ҚОЗОНГАН ҒАЛАБАСИ БИЛАН ТАБРИКЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 12 октябрь куни Тожикистон Республикаси Президенти Эмомали Раҳмон билан телефон орқали мулоқот қилди.

Давлатимиз раҳбари Тожикистон етакчисини куни кеча бўлиб ўтган Президент сайловидаги ишончли ғалабаси билан табриклаб, унга биродар тожик халқи фаровонлиги ва раўнақи йўлидаги фаолиятида катта муваффақиятлар тилади.

Суҳбат чоғида Ўзбекистон — Тожикистон дўстлик, яхши қўшничилик ва стратегик шериклик муносабатларини янада мустақамлашнинг долзарб масалалари кўриб чиқилди.

Давлат раҳбарлари ўртасида эришилган келишувларни ўз вақтида амалга ошириш, Ҳукуматлараро комиссия қарорларини бажариш ҳамда бўлажак олий даражадаги учрашувлар учун янги кун тартибин ишлаб чиқиш муҳимлиги алоҳида таъкидланди.

Минтақавий ҳамкорлик масалалари юзасидан ҳам фикр алмашилди.

Президентлар Қозоғистон Республикаси, Тожикистон Республикаси, Туркменистон ва Ўзбекистон Республикаси давлат раҳбарларининг Қирғиз Республикасидаги вазият юзасидан қўшма баёноти қабул қилинганини мамнуният билан қайд этдилар.

Мулоқот сўнгида мамлакатларимиз ўртасидаги узоқ муддатли ва кенг қўламли ҳамкорликни ривожлантиришга иккала томоннинг ҳам интилиши қатъий экани таъкидланди.

Суҳбат ҳар доимгидек самимий, очиқ ва дўстона руҳда ўтди.

ЎЗА

Тараққиёт мезонлари

СОЛИҚ ИДОРАСИ — ТАДБИРКОРГА КЎМАКЧИ

Пандемиядан кучли бўлиб чиқишнинг бирдан бир йўли — кичик бизнес ва тадбиркорликка қулай муҳит яратиш. Давлатимиз раҳбарининг жорий йил 8 июль куни ўтказилган видеоселектор йиғилишида айтган бу фикри иқтисодий жабҳасининг барча соҳалари учун бирдай долзарб ва ҳаётимизнинг бугунги даражаси, истиқбол имкониятларини белгилайди.

Бинобарин, мамлакатимизда битта корхона фаолиятини тўхтатишига ҳам фавқуллодда ҳолат сифатида қаралмоқда. Чунки улар томонидан қанчадан-қанча иш ўринлари яратиларди, оилалар фаровонлиги таъминланарди.

Айни кезде тадбиркорларни ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаш, мушкулни осон қилиш ва барча зарур шароитларни яратиб беришга ҳам катта эътибор қарилмоқда. Хусусан, кейинги йилларда солиқ тизимини ислоҳ қилиш бўйича аниқ чоралар кўрилиши натижасида бизнес иштиёрида 2019 йилда 12 триллион сўм қолган бўлса, бу йил яна 11 триллион сўм маблағ қолиши кутиляпти.

Жорий йилнинг 1 июлидан бошлаб эса илк марта тадбиркорларга қўшилган қиймат солиғининг ортиқча суммасини қайтариш механизми амалга киритилди. Ушбу янгилик орқали учинчи чорақда 700 миллиард сўмни тадбиркорларнинг ўзидан айланма маблағ сифатида қолдириш имконияти яратилди.

Ана шу йиғилишда давлат солиқ хизмати органларига янги вазифа, яъни "Солиқ идораси — тадбиркорга кўмакчи" тизимини йўлга қўйиш топшириғи берилди. Унинг имкониятларини тадбиркорлар эътиборига етказиш ва ижросини барча ҳудудларда самарали ташкил этиш вазифаси юклатилди.

Янги тизимни қўллаш ва ҳудудларда самарали йўлга қўйиш тадбиркорлик субъектлари учун қандай имкониятларни очиб берди?

Давлат солиқ кўмитаси раиси Шерзод КУДБИЕВ билан суҳбатимиз ушбу савол билан бошланди.

Давоми 2-бетда

Интервью

ИНТЕЛЛЕКТУАЛ МУЛК ОБЪЕКТЛАРИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ — ДОЛЗАРБ ВАЗИФА

Ҳар бир мамлакатни иқтисодий ва ижтимоий юксалтириш ҳамда ҳаёт фаровонлигини оширишда интеллектуал мулк муҳофазасининг кучли ҳуқуқий тизимга эга бўлиши, муаллифлар давлат томонидан қўллаб-қувватланиши муҳим аҳамиятга эга. Интеллектуал мулк ҳуқуқий жиҳатдан кучли муҳофазага олинса, ихтирочилар ва ижодкорлар ярат-

ган объектлардан фойдаланишда муносиб ҳақ тўланса, соҳага инвестициялар жалб қилинса, шу орқали иқтисодий тараққиёт эттиришга эришиш мумкин.

Илм-фан ва инновацияни ривожлантириш, бу соҳадаги ютуқларни юқори қўшилган қийматли маҳсулотга айлантиришда ҳам интеллектуал мулкнинг ишончли ҳимоясини таъ-

минлаш жуда муҳим. Маълумотларга қўра, дунёда товарларнинг бренд қиймати юқори ҳисобланиб, интеллектуал мулк Европада ялпи ички маҳсулотнинг 45 фоизини, Хитойда 12, Россияда 7 фоизини ташкил этади.

Давоми 4-бетда

Ислоҳотлар самараси

СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ:

ТАРАҚҚИЁТ САРИ ТАШЛАНГАН ДАДИЛ ҚАДАМЛАР

янги лойиҳаларни амалга ошириш, иш ўринлари яратиш, аҳолини уй-жой билан таъминлаш, турмуш шароитини яхшилаш бўйича ислоҳотларда намоён бўлмоқда

Кейинги йилларда мамлакатимизда кузатилаётган кенг қўламли ислоҳотлар суръатига ҳамроҳанг сирдарёликлар ҳаётида ҳам туб ўзгаришлар кузатилаётган. Меҳнатқаш Сирдарё халқини рози қилиш, турмуш шароитини яхшилаш йўлида амалга оширилаётган саъй-ҳаракатлар ҳар жабҳада кўзга ташланади. Саноат, қишлоқ хўжалиги, тадбиркорлик ривожини, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасини янги

босқичга кўтариш, хуллас, барча жабҳада янгиланишлар гувоҳи бўласиз.

Ўтган вақт мобайнида вилоятда бир қатор ижобий ўзгаришлар кузатилди, хайрли ташаббуслар амалиётга татбиқ этилди.

Давоми 4-бетда

Тараққиёт мезонлари

Бошланиши 1-бетда

— “Солиқ идораси — тадбиркорга кўмакчи” тизимининг моҳияти шундан иборатки, энг аввало, биз энди иш бошлаётган тадбиркорга биринчи қадамдан унга қайси солиқ режими қулай ва фойдали эканини тушунириб, тўғри йўлдан боришига шароит яратиб беришимиз зарур. Ундан кейин эса бизнес субъектининг “яшаб кетиши”, фаолиятини тўхтатишга мажбур бўлганларнинг қайта тикланишига кўмаклашиш, бухгалтерия ҳисобини юритиши, ҳисоботларини тўлдириши ва топшириши, ҳуллас, нима муаммоси бўлса, ҳал этиш бўйича хизмат кўрсатишга асосий эътибор қаратилади.

Берилган топшириқлар зиммамизга бугунги қийин шароитда манзилли ишлашни, ҳар бир тадбиркорнинг саъй-ҳаракатига унинг қийинчилик ва муаммоларини тушунган ҳолда яқин кўмакчи сифатида ёндашувни тақозо этмоқда. Эндиликда фаолиятимиз қанча солиқ қонунчилигини бузиш аниқланди ва қўшимча солиқ ҳисобланди, деб тадбиркорни жазолашга эмас, аксинча, солиқ қонунчилиги бузилиши нечоғли камайгани ва тадбиркорларни ортиқча харажатлардан сақлаб қолтиришга қанча ҳисса қўшилганига қараб баҳоланадиган бўлди.

“Солиқ идораси — тадбиркорга кўмакчи” тизими доирасида амалга оширилаётган энг муҳим тадбирлардан бири ҚҚСнинг ортиқча суммасини қайтариш бўлди. Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 14 августда қабул қилинган “Қўшилган қиймат солиғи ҳамда чет эл юридик шахслари билан боғлиқ солиқ маъмуричилигини такомиллаштириш тўғрисида”ги қарорига мувофиқ, ҚҚС суммаси ўрнини қоплашнинг янги шартлари ва тартиби белгиланди. Эндиликда бу масала ҳудудий давлат солиқ бошқармалари ва йирик солиқ тўловчилар бўйича ҳудудлараро давлат солиқ инспекцияси томонидан кўриб чиқилмоқда. Янги тизим икки хил — тезлаштирилган ва умумий тартибда ишлайди. Тезлаштирилган тартиб йирик солиқ тўловчилар, дипломатик ваколатхона вакиллари, махсус топқимчилик оид битим иштирокчилари (“ноль” ставка), солиқ мониторинги иштирокчиларига нисбатан қўлланилади. Бунда ҚҚСнинг ортиқча суммаси 7 кундан кечиктирилмай қайтарилади.

ҚҚС тўловчиларининг бошқа тоифалари учун эса умумлаштирилган тартиб қўлланилмоқда. Бу тартибда ҚҚСни қайтариш 60 кундан кечиктирилмайди. Бунинг яна бир қўлайлиги шундаки, ҚҚС суммасини қоплаш учун юборилган ҳужжатларда хатокамчиликлар аниқланса, тадбиркорлар уларни тузатиб, қайта ариза юбориши мумкин. ҚҚСни ортиқча салбий фарқ суммасини қайтариш тизими доирасида 2020 йил январдан 9 октябрга қадар давлат солиқ органлари томонидан тадбиркорлик субъектларига 4,5 триллион сўмдан зиёд маблағларни қайтариш учун ҳулосалар берилди.

Қайд этиш лозимки, ҳўжалик юри тувчи субъектлар учун қайтарилаётган ҚҚС суммаси фаолиятини ривожлантириш, янги иш ўринлари яратиш, сифатли махсус топқимчилик ва рақобатбардорлигини таъминлаш имкониятидир. Бир сўз билан айтганда,

ҚҚСни қайтаришнинг янги тартиби янги истиқбол сари йўл очмоқда.

— Жорий йилнинг 1 октябридан бошлаб солиқлардан ортиқча тўлов суммаларини бошқа турдаги солиқ қарзларига сингдириш амалиётининг соддалаштирилган тизими ишга туширилди. Янги тизим қандай афзалликлари ва қўлайликлари билан тадбиркорларга таянч ва суянч бўлиши кутиляпти?

— Солиқ кодексининг 104-моддасида ортиқча тўланган солиқ суммасини бошқа турдаги солиқ қарзи учун ҳисобга олиш тўғрисидаги қарор солиқ органи томонидан солиқнинг ортиқча тўланганлиги факти аниқланган кундан эътиборан ўн кун ичида қабул қилиниши белгиланган.

Шу кунга қадар мазкур жараён тўлиқ автоматлашмагани ҳамда инсон омилли

СОЛИҚ ИДОРАСИ — ТАДБИРКОРГА КЎМАКЧИ

иштироки бартараф этилмагани сабабли тадбиркорлик субъектларининг мавжуд ортиқча тўлов суммаларини бошқа солиқлардан қарздорликларига ҳисобга олиш ишлари кечикишига ҳамда солиқ тўловчиларга пеня ҳисобланишига сабаб бўлаётган эди. Ушбу жараён 8 босқични ўз ичига олиб, тадбиркорлик субъектларининг 10 кун ва ундан ортиқ вақти сарфланган.

2020 йил 1 октябрдан бошлаб мазкур жараён учун янги соддалаштирилган тизим ишга туширилди. Уч босқичли, бир иш кунинда амалга ошириладиган янги жараён тўлиқ автоматлаштирилиб, инсон омилли иштирокига чек қўйилди. Солиқ тўловчи уйдан ёки офисидан чиқмаган ҳолда шахсий кабинет орқали ортиқча солиқ тўлов суммасини бошқа турдаги солиқ қарзига ҳисобга олишни белгилаб бериши мумкин. Бунда шу куннинг ўзида солиқ органи ҳулосаси автоматик равишда шаклланади. Ҳулоса имзоланган заҳоти электрон тарзда ижро учун газначилик идораларига юборилади ва солиқ қарзига нисбатан пеня ҳисобланиши тўхтатилади. Бу пеня ҳисобланишининг олдини олиш эмас, тадбиркор учун энг муҳим омил — вақтни тежашга ҳам хизмат қилади.

Янги автоматлаштирилган тизим хизмат кўрсатиш сифатини ошириш ва солиқ соҳасига ахборот технологияларини татбиқ этиш борасидаги навбатдаги муҳим қадам бўлди.

— Ана шундай хайрли мақсадларга қаратилган яна бир тажриба туризм инфратузилмаси жадал ривожланиб бораётган, наинки юрtdошларимизни, балки хорижий сайёҳларни ҳам тобора кўпроқ ўзига чорлаётган Бўстонлик туманида ўтказилган ДСҚ томонидан тумандаги дам олиш масканларини ижарага бериш тўғрисида ишончли маълумотларнинг янги хизмати — ягона электрон платформа ишга туширилди.

Ижара объектларини ягона электрон платформа — oqot.uz сайтига жойлаштириш учун ҳеч қандай тўлов назарда тутилмаган. Ижарачи объектни сайтига жойлаштиришда фақат олган даромадидан солиқ тўлайди. Объект бўш турган муддат учун ҳеч қандай солиқлар ҳисобланмайди. Солиқ солишнинг бу тартиби, айниқса, ҳозирги мураккаб вазиятда тадбиркорга қўл келмоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг қарори асосида бу тизим 2020 йил 1 майдан кучга кирди ва бир йил мобайнида тажриба тариқасида давом этади. Синов давридаги ҳулосалардан келиб чиққан ҳолда янги тажриба мамлакатимизнинг туризм ривожланаётган бошқа ҳудудларига ҳам татбиқ этилиши кўзда тутилган.

— 8 октябрь куни Президентимиз раҳбарлигида жамиятда аёллар ва ёшларнинг ролини ошириш ҳамда бандлигини таъминлаш масаласи бўйича ўтказилган видеоселектор йиғилишида солиқ ва кадастр тизимларининг бирлашувидан кейин

ШТАБ АЪЗОЛАРИ ТОМОНИДАН ТУМАННИНГ ИЧКИ ИМКОНИЯТЛАРИНИ ҲИСОБГА ОЛИБ, САНОАТ, ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ СОҲАЛАРИ БЎЙИЧА ҚИЙМАТИ 32 МИЛЛИАРД СЎМГА ТЕНГ БЎЛГАН 31 ТА ЛОЙИҲА ШАКЛЛАНТИРИЛДИ.

ятини ошириш билан бир қаторда истеъмолчилар ва инсофли солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаратилган. Тажриба даврида жисмоний шахслар томонидан ижарага бериладиган дам олиш уйлари ва бошқа объектлар жисмоний шахсларнинг даромад манбаи сифатида рўйхатга олинди. Бугунги кунда Бўстонлик туманида ташкил этилган 4 солиқ таянч пункти томонидан 3 800 га яқин ижара объекти ҳисобга олиниб, платформага жойлаштирилди.

Кўчас маулкка бўлган эгаллик ҳуқуқини тезкорлик билан аниқлаш, бу борада аҳолини узок йиллардан буюн қийнаб келаётган тафовутларни бартараф этиш мақсадида Давлат солиқ қўмитаси ва Кадастр агентлиги маълумотлар базаси интеграция қилиниб, тизим тўлиқ автоматлаштирилди.

Албатта, биз бошлаган ишлар бир кунда ҳал бўлиб қолмайди. Бунинг учун, биринчи навбатда, малакали кадрлар базасини яратимиз лозим. Шу боис, агентлик ходимларини қайта ўқитиш ва уларнинг малакасини ошириш, шунингдек, соҳада олий маълумотга эга мутахассислар улущини кўпайтиришга алоҳида эътибор қаратялмиз.

— Президентимиз иштирокида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгесининг яқинда бўлиб ўтган навбатдан ташқари сессиясида ҳудудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилиб, ҳар бир туман ва шаҳарни жадал ривожлантиришга кучли

туртки бериш, муаммоларни тезкор ҳал этиш мақсадида ҳудудларга тегишли вазирлик ва ташкилотлар бириктирилди. Туманларни янада раванқ топтириш, 3 йилга мўлжалланган 10 та устувор йўналиш бўйича фаол иш олиб бориш эндиликда уларнинг муҳим вазифаларидан бирига айланади. Хусусан, Хўжайли туманини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ҳамда инвестицион салоҳиятини ошириш масалаларига Давлат солиқ қўмитаси раиси масъул этиб бириктирилди. Шундан сўнг туманда Давлат солиқ қўмитаси раисининг махсус штаби ташкил этилди. Унинг асосий фаолияти қандай масала ва муаммоларни ҳал этишга қаратилган?

— Давлатимиз раҳбари Қорақалпоғистоннинг 16 та тумани янада раванқ топтириш мақсадида тадбиркорлик субъектлари 3 йил муддатга ер, мол-мулк солиғи, кичик корхоналарнинг айланмасидан олинмаган солиқ, яқка тартибдаги тадбиркорларнинг қатъий миқдордаги даромад солигидан озод этилишини таъкидлади. Бундан ташқари, тараққиёт даражаси паст бўлган туманларда янги ташкил этиладиган саноат корхоналарига ҳам 3 йил муддатга солиқ ва боғжона имтиёзлари берилиши қайд этилди.

Қўмита томонидан бу борада амалий чоралар қўрилиб, қуйи тузилмаларга тегишли топшириқлар берилди.

Давлат солиқ қўмитаси раисининг махсус штабини ташкил этишдан мақсад Хўжайли туманини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш борасидаги чора-тадбирларни пухта ишлаб чиқиш ва изчил ижросини таъминлашдан иборатдир. Бундан ташқари, тумани ривожлантириш бўйича ишлаб чиқилмаган дастур-

“ХУДУДНИ ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНТИРИШ, АҲОЛИ ТУРМУШ ФАРОВОНЛИГИНИ ОШИРИШ ВА БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ УЧУН 2020-2022 ЙИЛЛАРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН 259,1 МИЛЛИАРД СЎМ ҚИЙМАТИДАГИ 100 ГА ЯҚИН ИНВЕСТИЦИЯ ЛОЙИҲАСИ ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ. УШБУ ЛОЙИҲАЛАР АМАЛГА ОШИРИЛИШИ НАТИЖАСИДА 721 ТА ЯНГИ ИШ ЎРНИ ЯРАТИЛАДИ. УЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕКТЛАРИНИНГ ҲАМ ФАОЛ ИШТИРОКИ ТАЪМИНЛАНАДИ.

Штаб аъзолари томонидан тумани ички имкониятларини ҳисобга олиб, саноат, хизмат кўрсатиш ва қишлоқ хўжалиги соҳалари бўйича қиймати 32 миллиард сўмга тенг бўлган 31 та лойиҳа шакллантирилди.

Ҳудуд аҳолиси бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш борасида ҳам манзилли чоралар амалга оширилмоқда. Бугунги кунда туманда 30 мингдан ортиқ оилада 123 минг аҳоли истиқомат қилади. Шундан 2 796 та оиланинг 12 446 нафар аъзоси “темир дафтар”га киритилган бўлиб, уларнинг 5 068 нафари меҳнатга лаёқатли.

Жорий йил 1 октябр ҳолатига меҳнатга лаёқатли 2 896 фуқаронинг бандлиги таъминланиб, 1 170 та оила камбағаллар рўйхатидан чиқарилди. Қолган 1 626 та оиладаги ана шундай ҳолатдаги 2 172 фуқаронинг бандлигини таъминлаш бўйича ишлар давом этмоқда.

Хўжайлида иқтисодий жиҳатдан шароити паст деб баҳоланган 2 та маҳалла мавжуд. Ушбу маҳаллалардаги 1 554 та хонадонда 5 427 нафар аҳоли истиқомат қилмоқда. Ҳудудни ривожлантириш ва муаммоларни ўрганиш мақсадида тумандаги иқтисодий комплекснинг масъул аъзоларидан иборат ишчи гуруҳ ташкил этилди ва ҳар бирининг вазифалари белгиланди.

Шу билан бирга, туманда ободонлаштириш, инфратузилма, коммунал

лар, ҳукумат қарорлари ҳамда бошқа барча йўналишлардаги ишларни пухта ташкил этиш борасида 4 та сектор ҳудудидаги 19 та маҳалла, 7 та овул ва 1 та шаҳарчада жами 16 та округ шакллантирилиб, уларга ҳокимликнинг бўлим бошлиқлари ҳамда тумандаги ташкилот раҳбарлари масъул этиб бириктирилди.

Ҳудудни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш ва бандлигини таъминлаш учун 2020-2022 йилларга мўлжалланган 259,1 миллиард сўм қийматдаги 100 га яқин инвестиция лойиҳаси ишлаб чиқилди. Ушбу лойиҳалар амалга оширилиши натижасида 721 та янги иш ўрни яратилди. Уларни амалга оширишда тадбиркорлик субъектларининг ҳам фаол иштироки таъминланади.

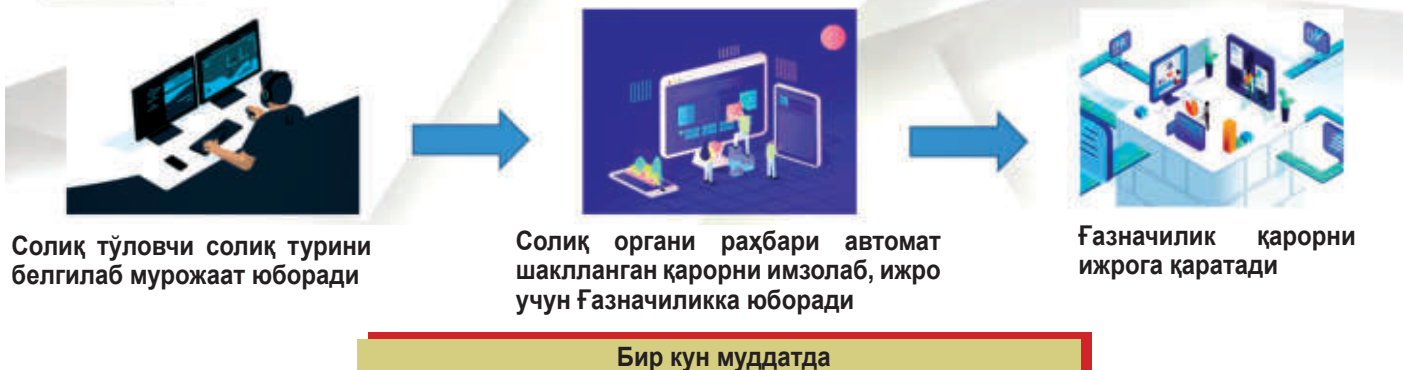
ва бошқа соҳаларда мавжуд камчиликларни бартараф этиш бўйича тизимли ишлар олиб борилмоқда.

Жинойятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш мақсадида хавфсиз ҳудуд бўйича тумандаги аҳоли гавжум жойларнинг 74 та манзилли дислокацияси аниқлаб олиниб, 24 та онлайн-камера ўрнатилди. Бунга қўшимча тарзда яна 10 та камера ўрнатиш ишлари олиб борилмоқда.

Ҳозирги кунда Хўжайли туманини 2020-2021 йиллар давомида ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисидаги дастури пухта ишлаб чиқишга қаратилган ишлар ҳам якунланмоқда.

“Янги Ўзбекистон” муҳбири Абдурауф ҚОРЖОВОВ суҳбатлашди.

Ортиқча тўланган солиқни ҳисобга олиш (янги) тартиби

Интервью

ИНТЕЛЛЕКТУАЛ МУЛК ОБЪЕКТЛАРИНИ МУҲОҒАЗА ҚИЛИШ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ — ДОЛЗАРБ ВАЗИФА

Бошланиш 1-бетда

Жорий йилнинг 12 октябрь куни Президентимиз раислигида интеллектуал мулк объектларини муҳофаза қилиш тизимини такомиллаштириш чора-тадбирларига бағишлаб ўтказилган йиғилишда соҳадаги қатор муаммо ва камчиликларга эътибор қаратилди. Хусусан, мамлакатимиз бу борада дунё бозоридан узоқлашиб кетгани, илмий институтларимиз инновациялар, тармоқлар эса харидорғир ишланма ва брендлар ярата олмаётгани тилга олинди, соҳага оид қонунчиликни такомиллаштириб, интеллектуал мулк ҳимоясини кучайтириш, ҳар бир идора ва тармоққа илмий ютуқларни олиб кириш масалалари муҳокама қилинди.

Русланбек ДАВЛАТОВ, Ўзбекистон Республикаси адлия вазири:

ни ҳимоя қилишда эса давлатнинг ўз функциялари бор.

Утган йили Президентимиз қарори билан Интеллектуал мулк агентлиги Адлия вазирлиги ҳузурида қайта ташкил қилиниб, бу борада жуда кўп ўзгаришлар амалга оширилди. Мазкур тизим институционал нуқтаи назардан кучайди. Кадрлар салоҳияти, моддий-техник базаси кескин ошди. Рағбатлантириш тизимлари йўлга қўйилиб, хориж давлатлари билан ҳамкорлик алоқалари кучайди. Охириги бир йил ичида 3 та халқаро шартнома имзоланишига эришилди. Бу, албатта, Ўзбекистоннинг институционал жозибадорлигини оширади. У билан бирга юртимизга янги технологиялар, янги гоғлар кириб келади.

Йиғилишда соҳадаги ҳар бир масала чўқур таҳлил асосида, танқидий муҳокама қилинди. Айниқса, тизимни такомиллаштириш жараёнида соҳа билан ҳудудни, ҳуқуқий ҳимоя билан яратиш жараёнини боғлаш бўйича жуда катта ишлар қилиниши керак. Бу борада алоҳида 3 йиллик дастур ишлаб чиқилди. Интеллектуал мулк агентлиги томонидан жалб қилинган чет эллик экспертлар ривожланиш стратегиясини ишлаб чиқишга ёрдам берапти. Уйламанки, бугун йиғилишда айтилган муаммоларнинг ечимлари биз ишлаб чиқарадиган янги қонунчилик ҳужжатлари, амалиётдаги ўзгаришлар, соҳада иштирок этувчи иштирокчиларни рағбатлантириш орқали комплекс тарзда тизимни ривожлантиришга хизмат қилади.

Иброҳим АБДУРАҲМОНОВ, Ўзбекистон Республикаси инновацион ривожланиш вазири:

борада муаммоларимиз етарлича. Йиғилишда интеллектуал мулкни ривожлантириш, уни ҳимоя қилиш ва келажақда янги Ўзбекистоннинг бу борадаги босадиган қадамлари тўғрисида аниқ топшириқлар берилди.

Давлатимиз раҳбари томонидан сўнгги йилларда Инновацион ривожланиш вазирлиги зиммасига қатор ишланмаларни тижоратлаштириш вазифаси юклатилган эди. Аммо тижоратлаштиришлар иқтисодий ҳимояда кўринмаётгани ўринли танқид қилинди. Энг катта

сабаблардан бири интеллектуал мулкни тўғри баҳолаш олмадик, бу борада мутахассисларнинг етишмаслиги, бозорга олиб чиқиш сотишда тармоқларнинг ўрни йўқлиги ва уларнинг бундан манфаатдор эмаслигидир. Шундан келиб чиқиб, қатор идоралар, жумладан, Инновацион ривожланиш вазирлиги илмий-тадқиқот институтидаги олимларнинг ишланмаларини ҳар бир илмий-тадқиқот ва олий таълим муассасалари кесимида тижоратлаштириш, уларга қўмак ва имтиёз бериш, дунё бозорига

олиб чиқиш, халқаро миқёсда ҳимоялаш бўйича қарор лойиҳасини ишлаш вазифаси қўйилди. Бу борада қатор ишларни амалга ошириш талаб этилади. Янги модел, яъни, интеллектуал мулк агентлигини Адлия вазирлиги томонидан рўйхатдан ўтказиш, тармоқлар ва Инновацион ривожланиш вазирлиги тарафидан жорий қилиш масаласининг қўйилиши рақобатни пайдо қилади. Бунинг натижасида патентларга бериладиган эътибор кучаяди. Йиғилишда айтилганидек, энди тармоқлар институтларга бериб, илмий тадқиқотни кўриб, ўзлар патент қилади. Эндиликда агар тармоқлар бренд қиламан деса, илмий ташкилотлар билан ҳамкорликда ишлайди.

Тўлқин АБДУСАТТОРОВ, Интеллектуал мулк агентлиги директори:

— Мамлакат ривожини, илм-фан тараққиётини, товарларнинг ўз брендига эга бўлишини, пировадиди турмуш даражамиз ошишини истасак, интеллектуал мулкка алоҳида эътибор беришимиз керак. Йиғилишда ана шу масалалар батафсил кўриб чиқилди. Хусусан, Ўзбекистонда инвестицион жозибадорлигини ошириш ҳам бевосита шунга боғлиқлиги таъкидланди. Яъни, ҳар бир маҳсулотнинг интеллектуал мулк ҳимояси қай даражада таъминланса, хорижий инвесторлар

нинг қизиқиши ва ишончи ҳам шунча ортади. Маҳаллий корхоналар, ишлаб чиқарувчи субъектларнинг ҳам ўз миллий брендига эга бўлиши, шу билан бирга, товарларнинг тижоратлашуви ва муҳофаза масаласининг ҳал этилиши ўз-ўзидан товар белгиларининг қимматлашуви ҳамда янги ривожланиш босқичларига кўтарилишини таъминлайди.

Бу масалалар биргина ташкилот ёки вазирлик томонидан қилинадиган ишлар эмас. Бу оддий тадбир-

кордан тортиб, ҳокимлик органи ҳодимларигача барчага тааллуқлидир. Қолаверса, муаллифларнинг ҳуқуқий ҳимоя қилинмас экан, улар ўз қалам ҳақини тўлақонли ололмаган экан, шу соҳа ҳам ўз-ўзидан ривожланишдан тўхтабди.

Шунингдек, йиғилишда интернет сайтлари ва ижтимоий тармоқларда муаллифлик ҳуқуқининг бузилиш ҳолатлари ҳамда наشريётлар билан ишлашда ижодкорларнинг қалам ҳақини олишда дуч келаётган муаммоларига ҳам тўхталиб ўтилди. Энг асосийси, ҳар бир ташкилот ўзи учун мўҳим бўлган вазифаларни белгилаб олди.

Ислоҳотлар самараси

Бошланиш 1-бетда

Гулсум ШОДИЕВА, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

САНОАТИ РИВОЖЛАНАЁТГАН ВОҒА

Сирдарё туманидаги “Сирдарё универсал ойна” МЧЖ янгиланаётган вилоятнинг ёрқин кўзгусидир. “Сирдарё” эркин иқтисодий зонаси ҳудудда ташкил этилган мазкур корхона фармацевтика ва озиқ-овқат саноати учун шиша идишлар ишлаб чиқаради. Эътиборга молик жиҳати, корхона иш бошлаганидан буён кўп вақт ўтмаган бўлса-да, экспортёрлар сафига киришга улгурган. Шунингдек, ушбу мажмуа мамлакатимиздаги дори-дармон саноати учун қадоқлаш воситалари ишлаб чиқараётган ягона корхона бўлиб, хомашё сифатида фақат ўзимизнинг маҳсулотлардан фойдаланади. Лойиҳанинг ишлаб чиқариш қуввати йилга 102 миллион донна шиша идишни ташкил этади. Корхонада 450 киши меҳнат қилади. Экспорт қуввати 2 миллион АҚШ долларига етди.

Кейинги йилларда йўл қурилиши соҳасига илгор лойиҳаларнинг жорий эти-

лиши эвазига тизим самарадорлигига эришилмоқда. Албатта, соҳа ривожланишида сифатли хомашёни тезкор равишда етказиб бериш муҳим омил ҳисобланади. Ховос туманида Хитой технологияси асосида қурилиши бошланган асфальт-бетон заводи яқинда ўз фаолиятини бошлади. 90 минг тонна тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган ушбу лойиҳанинг умумий қиймати 4 миллиард 60 миллион сўмни ташкил этади.

“PENG-SHENG” Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонаси ишлаб чиқариш ҳамжамини катталиги билан вилоятда алоҳида ўрин тутди. Корхонада оёқ кийимлар, чармдан ишланган буюмлар, электрон қўлфлар, керамика плита, сантехника жиҳозлари ишлаб чиқарилади. Хорижий мамлакатларга экспорт қилинаётган маҳсулотларга бўлган талаб ортиб бораётгани мазкур корхонанинг мамлакатимиз иқтисодий ҳимоясида муҳим ўринга эга эканини кўрсатади. Кези келганда айтиш жоизки, корхона ҳудудда Ўзбекистон — Хитой дўстлик боғи ҳамда 30 ўринли мактабга таълим ташкилоти барпо этилган. Сўлим боғнинг ёнгинасида жойлашган мазкур МТТда машгулотлар ўзбек, хитой, инглиз ва рус тилларида олиб борилади. Шунингдек, корхонага қарашли 150 гектар ер майдонига томчилаб сўғориш технологияси асосида парваршиланаётган гўзалар жуда серхосил, ҳар гектаридан камида 50 центнер ҳосил олинади.

СИРДАРЁ ВИЛОЯТИ: ТАРАҚҚИЁТ САРИ ТАШЛАНГАН ДАДИЛ ҚАДАМЛАР

янги лойиҳаларни амалга ошириш, иш ўринлари яратиш, аҳолини уй-жой билан таъминлаш, турмуш шароитини яхшилаш бўйича ислоҳотларда намоён бўлмоқда

ЯНГИ ТАЪЛИМ МАСКАНЛАРИ, ЯНГИ ИСТЕЪДОДЛАР

Шу ўринда таъкидлаш лозимки, вилоят ҳудудда экин майдонларининг шўрланмиш даражаси юқори. Ҳатто минглаб гектар ерлар неча йилдирки, яроқсиз ҳолга келиб, бекор турибди. Давлатимиз раҳбари бевосита танишган “Gran Ruta De La Seda” корхонасининг 9 гектарлик иссиқхона эдилди. Яна “Бек кластер” томонидан Гулистон ва Янгиер шаҳарлари оралиғидаги йўл ёқасидаги абгор ҳолда ётган ерда ҳам ана шундай ийрик иссиқхона қурилди. “Тошкент — Термиз” автомагистрали четидидаги гидропоника усулдаги 35 гектарлик иссиқхона фойдаланишга топширилди. Президентимиз топшириғига биноан, уларда етиштирилаётган маҳсулотлар тури ҳам ранг-баранг, энг муҳими, ташқи бозор талабига мос бўлади. Масалан, Мирзачўл қовунини плёнка остида етиштириб, қишки экспортини ҳам йўлга қўйиш режалаштирилган. Яна тупроқ ўрнини босувчи кокос чинкидиси ёрдамида маҳаллий шароитда камбук ўстириш ҳам мақсад қилинган.

Давлатимиз раҳбари 2019 йилнинг февраль ойида Сирдарё вилоятга ташрифи чоғида Ҳалима Худойбердиева ижод мактабини ташкил этиш тақдирини билдирган эди. Шундан сўнг Вазирлар Маҳкамасининг “Гулистон шаҳрида Ҳалима Худойбердиева номидаги она тили ва адабиёт фанини чуқур ўқитишга ихтисослаштирилган мактаб-интернатни ташкил этиш тўғрисида”ги қарори қабул қилинди. Яхши ният билан илк пойдевори қўйилган бу мактаб ҳозир адабиёт, санъат, умуман, ижод аҳлини бир жойга тўплайдиган масканга айланди. Ҳалима Худойбердиева номидаги ижод мактаби 150 ўринга мўлжалланган бўлиб, у ерда ўқув хоналари, шоира ҳаёти ва ижоди музейи, муқаббалар, музокаралар ҳамда фаол-

лар зали, наشريёт ва тўғарак хоналари, 100 ўринли ошона ва ётоқхона, ёзи ва қишки спорт майдони, қишки боғлар мавжуд.

— Бино архитектураси нафақат замонавийлиги, балки миллий руҳда жиҳозлангани билан алоҳида аҳамият касб этиб турибди, — дейди Республика Маънавият ва маърифат маркази Сирдарё вилояти бўлими раҳбари Ғайбулла Юсупов. — Ижодкор ҳаётига бағишланган музей ўқувчилар учун шоира ҳаётига оид билимлар ва хотира-лар масканига айланиб улгурди. Ушбу ижод мактабда 13 та тўғарак фаолият юритиб, ёшларни мактабнинг ўзида ёқ касб эгалари қилиб тарбияламоқда. Мунтазам ўтказиб борилаётган маҳорат дарслари, ёзувчи ва шоирлар, маданият арбоблари билан ижодий мулоқотлар ўқувчилар ва устозларни янада маънавий яқинлаштиряпти. Мактабнинг барча ўқувчилари тўғаракларга қамраб олинган. Уларнинг рус, инглиз, турк ва корей тилларини ўрганишга қизиқиши ва иштиёқи баланд. Шубҳасиз, мазкур таълим маскани ёшларимизнинг баркамол инсон бўлиб вояга етишига асрлар оша хизмат қилади.

МУТТАСИЛ ҲАЁТ ҚАЙНАГАН МАСКАН

Сирдарё вилояти мамлакатимизнинг марказий қисмида, минтақамиздаги энг катта дарёлардан бирининг бўйида жойлашган бўлиб, ҳудудда сайёҳликнинг айрим турлари, айниқса, экотуризмни ривожлантириш имкониятлари катта. Шунини ҳисобга олган ҳолда Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси томонидан вилоятнинг мазкур йўналишдаги салоҳиятини ошириш йўлида изчил ишлар қилинати. Жумладан, 2019 йилнинг биринчи ярми илгиларида 3 та

оилавий меҳмон уйи, 5 та ресторан ва кафе ҳамда туроператорлик субъектлари ташкил этилди, шунингдек, туристик тоифадаги микроавтобус ҳамда электромобиллар қатнов бошланди. Гулистон темир йўл вокзали ҳамда “Шоҳруҳ” меҳмонхонаси ҳудудда туризм аҳборот марказларининг фаолияти йўлга қўйилиб, шаҳарда Wi-Fi зоналари ташкил қилинган меҳмонлар учун катта қулайлик бўлди. Сирдарё вилоятининг туристик салоҳиятини рўёбга чиқаришда меҳмон ва сайёҳларни жалб қилувчи жиҳатларга, хусусан, “Шарқ экзотикаси” алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жумладан, вилоят ҳудудидан ўтувчи автомагистраль йўл бўйларига туячиликни ривожлантириш билан шуғулланувчи тадбиркорлар ва фермерлар томонидан ўтовлар қурилиб, туя сути ва эсдалик совғалар сотуви йўлга қўйилди. Шу билан бирга, ўтган давр мобайнида Гулистон шаҳрининг туристик хариталари, туристик буклет, флаер ва рисола ишлаб чиқилиб, бепул тарқатила бошланди. Туристик салоҳиятини тартиб қилишчи тарғиб-бот-реклама баннери ўрнатилди. Бу каби сайёҳаракатлар натижасида хорижий мамлакатлардан ташриф бурувчи сайёҳлар кўрсаткичи сезиларли даражада ошди. Демак, вилоятда тарихий ёдгорликлар Сардоба обидаси, Эски Ховостепа ва бошқа бир неча археологик аҳамиятга эга манзиллар билан чекланса-да, экотуризмни ривожлантириш имконияти катта. Ана шу максатда бугун дарё бўйида бир неча туристик лойиҳалар татбиқ этиш устида ишлар олиб бориламоқда.

Хулоса қилиб айтганда, бугун нафақат навқирон Сирдарёнинг кўриниши ва кўркамлиги тубдан ўзгармоқда, балки кечмиши минг йиллик тарихга эга ҳудудларида ҳам эврилишлар, янгиланишлар юз бермоқда. Улкан бунёдкорликлар босиб яёдоқ чўл деб тасаввур қилинган Сирдарё вилояти кун сайин гуллаб, яшнаб, чирой очиб бормоқда.

